

Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης

Σχολή: Διοίκησης και Οικονομίας

Τμήμα: Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

“Εφαρμογή του νέου προτύπου καταλογογράφησης RDA στην Ελλάδα

Μια έρευνα στους Έλληνες βιβλιοθηκονόμους”

R | D | A

RESOURCE DESCRIPTION & ACCESS

Του: Δημοσθένη Σαλιάρα

Επιβλ. Καθηγητής: Γιώργος Χριστοδούλου

Θεσσαλονίκη, 2018

Ευχαριστίες

Θεωρώ υποχρέωση μου να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κύριο Γιώργο Χριστοδούλου, για την πολύτιμη καθοδήγησή του. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους τους βιβλιοθηκονόμους που αφιέρωσαν λίγο από τον πολύτιμο χρόνο τους για να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο που έλαβαν και με βοήθησαν να φέρω εις πέρας αυτήν την έρευνα. Επιπροσθέτως, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στην οικογένειά μου που μου συμπαραστάθηκε όλα τα χρόνια της φοίτησής μου στο Α.Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης.

Πίνακας περιεχομένων

.....	4
Περίληψη – Λέξεις Κλειδιά.....	5
Abstract.....	6
1. Εισαγωγή.....	7
1.1 Τι είναι το RDA;.....	7
1.2 Σκοπός της εργασίας.....	7
1.3 Μεθοδολογία της έρευνας.....	7
2. Οι AACR3 και η μετάβαση στο RDA.....	8
2.1 Τι συνέβη στους AACR3;.....	8
2.2 Γιατί το όνομα άλλαξε σε RDA;.....	8
2.3 Γιατί είναι απαραίτητο να δημιουργήσουμε ένα νέο πρότυπο; (Τι πρόβλημα έχει το παλιό;).....	9
3. Η οργάνωση και η διακυβέρνηση του RDA.....	9
3.1 Ποιος είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη του RDA;.....	9
3.2 Σε ποιον δίνει αναφορά η JSC;.....	10
3.3 Υπάρχουν άλλες ομάδες που να συμμετέχουν στην ανάπτυξη του RDA;.....	10
3.4 Ποιος είναι υπεύθυνος επεξεργασίας του RDA;.....	10
3.5 Πώς παίρνει αποφάσεις η JSC;.....	11
4. Η ανάπτυξη του RDA.....	11
4.1 Είναι το RDA φτιαγμένο για να χρησιμοποιείται μόνο από βιβλιοθήκες;.....	11
4.2 Πως σχετίζεται το RDA με την δήλωση των διεθνών άρχων καταλογογράφησης;.....	12
4.3. Τι είναι το FRBR και ποια η σχέση του με το RDA;.....	12
5. Λεπτομέρειες σχετικά με το περιεχόμενο του RDA.....	12
5.1 Πως δομείται το RDA;.....	13
6. Στρατηγικό πλάνο για το RDA.....	13
7. Δήλωση του σκοπού του RDA.....	13
8. Μακροπρόθεσμοι στόχοι για το RDA.....	14
9. Στρατηγικές που αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων 2005-2009.....	15

10. Το κόστος χρήσης του RDA.....	16
10.1 Σκέψεις για τιμολόγηση.....	16
10.2 Επιλογές για τιμολόγηση.....	16
11. Το RDA στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου.....	17
11.1 Οι φάσεις εκπαίδευσης του προσωπικού της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου.....	18
12. Το RDA σε άλλες βιβλιοθήκες.....	19
12.1 Το RDA στην Ιταλία.....	20
12.1.1 Κυριότερα προβλήματα.....	21
12.2 Η μετάφραση του RDA στα Γαλλικά.....	22
12.2.1 Μεθοδολογία μετάφρασης.....	22
12.3 Το RDA και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ισπανίας.....	23
13. Η έρευνα.....	25
13.1 Μεθοδολογία.....	25
13.2 Συγκεντρωτικά αποτελέσματα από βιβλιοθήκες που ερωτήθηκαν και σχολιασμός των απαντήσεων.....	27
Συμπεράσματα.....	46
Μελλοντική έρευνα.....	47
Βιβλιογραφία.....	48

Περίληψη – Λέξεις Κλειδιά

Η εργασία αυτή, αρχικά, περιέχει μια γνωριμία με το νέο πρότυπο καταλογογράφησης Resource Description & Access (RDA), το οποίο συστήθηκε πριν από μερικά χρόνια και χρησιμοποιείται ευρέως στην Αμερική και σε άλλες αναπτυγμένες χώρες, όπως επίσης και στους κανόνες του αλλά και πώς αυτό εφαρμόζεται στην πράξη.

Συγκεκριμένα, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στις βιβλιοθήκες της Ελλάδας. Γίνεται αναφορά, σε βάθος, των τρόπων ανάπτυξης, των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθηθούν για να εφαρμοστεί αλλά και των σταδίων βήμα-βήμα εφαρμογής (implementation) από τα οποία πρέπει να περάσουν οι ελληνικές βιβλιοθήκες ώστε να χρησιμοποιούν το πρότυπο με τον ορθότερο και ασφαλέστερο δυνατό τρόπο. Επίσης ένα κομμάτι της εργασίας θα αφιερωθεί στη διαδικασία υιοθέτησης και εφαρμογής αυτού του προτύπου κι από βιβλιοθήκες άλλων χωρών που το έχουν αναπτύξει, στη μεθοδολογία που ακολούθησαν και στα προβλήματα που αντιμετώπισαν.

Στη συνέχεια υπάρχουν τα αποτελέσματα μιας έρευνας που έχει διεξαχθεί με αντικείμενο μελέτης το αν και σε ποιο βαθμό οι Έλληνες βιβλιοθηκονόμοι γνωρίζουν και χρησιμοποιούν αυτό το πρότυπο. Η έρευνα αποτελείται από ένα ερωτηματολόγιο 15 ερωτήσεων, το οποίο έχει αποσταλεί ηλεκτρονικά σε βιβλιοθηκονόμους ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών σε όλη την Ελλάδα και καλεί τους παραλήπτες να απαντήσουν σχετικά με το αν γνωρίζουν το πρότυπο RDA, αν το χρησιμοποιούν, πόσο ευχαριστημένοι είναι με αυτό και αν ενδεχομένως, έχουν κάποιες ενστάσεις ή κάποια προβλήματα σχετικά με τη λειτουργία του και κάποιες πιθανές προτάσεις για βελτίωσή του.

Λέξεις κλειδιά: RDA, Resource Description Access, καταλογογράφηση, πρότυπο καταλογογράφησης, Ελλάδα

Abstract

This thesis initially contains an acquaintance with the new cataloging model called Resource Description and Access (RDA), which was set up a few years ago and is widely used in America and other developed countries, as well as its rules, but also how it is practically applied.

In particular, interest is focused on the libraries of Greece. There is an in-depth reference on the ways it's being developed, the procedures that are followed for implementation, and the implementation steps that Greek libraries must go through to use the standard with the best and safest possible way. Also, a part of the work will be devoted to the process of adopting and applying this model by libraries from other countries that have developed it, the methodology followed and the problems they have encountered.

Following the above, there are the results of an investigation that has been conducted to study whether and to what extent Greek librarians know and use this model. The survey consists of a questionnaire of 15 questions, which has been sent electronically to librarians of academic libraries across Greece and invites recipients to answer whether they know the RDA standard, if they use it, how happy they are with it, and perhaps suggest some improvements in case they have some objections or problems regarding its operation.

Keywords: RDA, Resource Description Access, cataloging model, Greece

1. Εισαγωγή

1.1 Τι είναι το RDA;

Το Resource Description & Access (RDA) είναι ένα σύστημα καταλογογράφησης που έχει συσταθεί εδώ και μερικά χρόνια στις Αμερικανικές βιβλιοθήκες. Το RDA θεωρείται διάδοχος των Αγγλοαμερικανικών Κανόνων Καταλογογράφησης. Το πρότυπο αυτό δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο σε βιβλιοθήκες άλλων χωρών εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών. Μέσα από αυτήν την εργασία θα γίνει γνωστό σε ποιο βαθμό είναι γνωστό και χρησιμοποιείται από ελληνικές βιβλιοθήκες. Ο τρόπος με τον οποίο θα επιτευχθεί αυτό είναι μεσώ μιας έρευνας με τη μορφή ερωτηματολογίων τα οποία έχουν σταλεί ηλεκτρονικά σε βιβλιοθηκονόμους ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών σε ολόκληρη την Ελλάδα.

1.2 Σκοπός της εργασίας

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να γίνει γνωστό σε ποιο βαθμό είναι γνωστό και χρησιμοποιείται αυτό το πρότυπο καταλογογράφησης από τις ελληνικές βιβλιοθήκες αλλά ιδανικά, θα γίνει και μια προσπάθεια υιοθέτησης και εφαρμογής του RDA από ελληνικές και όχι μόνο βιβλιοθήκες.

1.3 Μεθοδολογία της έρευνας

Όσον αφορά στη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση αυτής της εργασίας, αυτή έχει ως εξής: εφόσον πρόκειται για μια ερευνητική εργασία, κύριος κορμός της δεν μπορεί παρά να είναι η έρευνα. Η έρευνα αυτή έχει διεξαχθεί με τη μορφή ερωτηματολογίων. Τα ερωτηματολόγια αυτά αποτελούνται από 15 ερωτήσεις. Πρόκειται για ερωτήσεις κλειστού τύπου, ερωτήσεις με απαντήσεις πολλαπλής επιλογής, ερωτήσεις με

απαντήσεις κατά σειράν κατάταξη και τέλος ερωτήσεις με απαντήσεις σε κλίμακα ιεράρχησης.

2. Οι AACR3 και η μετάβαση στο RDA

2.1 Τι συνέβη στους AACR3;

Τον Απρίλιο του 2005, η Κοινή Διευθύνουσα Επιτροπή για την αναθεώρηση των AACR (Joint Steering Committee) και η μητρική οργάνωση της, η Επιτροπή Αρχηγών (Committee of Principals) αποφάσισαν από σχόλια που έλαβαν για την αναθεώρηση του πρώτου μέρους των AACR3 ότι είναι απαραίτητο να αλλάξουν την προσέγγισή τους. Αφού εξέτασαν έναν αριθμό από εναλλακτικές, αποφάσισαν ότι ένα νέο πρότυπο σχεδιασμένο για το ψηφιακό περιβάλλον ήταν πιο κατάλληλο. Το όραμά τους συμπεριελάμβανε κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες οι οποίες θα κάλυπταν περιγραφή και πρόσβαση για όλους τους ψηφιακούς και αναλογικούς πόρους, που θα είχαν σαν αποτέλεσμα εγγραφές που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε μια πληθώρα από ψηφιακά περιβάλλοντα (Διαδίκτυο, Ηλεκτρονικοί κατάλογοι βιβλιοθηκών κλπ.).

2.2 Γιατί το όνομα άλλαξε σε RDA;

Το όνομα RDA αντανακλά τις αλλαγές στην μορφή και στο πεδίο εφαρμογής που οραματίστηκαν η JSC και η CoP στη συνάντησή τους τον Απρίλιο του 2005. Το RDA θα είναι το νέο πρότυπο για την περιγραφή και την πρόσβαση του τεκμηρίου σχεδιασμένο για τον ψηφιακό κόσμο. Το RDA θα παρέχει: α) μια ευέλικτη δομή για την περιγραφή όλων των τεκμηρίων – ψηφιακών και αναλογικών, β) δεδομένα που θα προσαρμόζονται εύκολα σε νέες δομές βάσεων δεδομένων, γ) δεδομένα που θα είναι συμβατά με υπάρχουσες εγγραφές σε online καταλόγους βιβλιοθηκών.

2.3 Γιατί είναι απαραίτητο να δημιουργήσουμε ένα νέο πρότυπο; (Τι πρόβλημα έχει το παλιό;)

Οι AACR2 εκδόθηκαν για πρώτη φορά τον 1978. Αν και έχουν ενημερωθεί πολλές φορές μέσω της διαδικασίας αναθεώρησής τους η οποία εγκαθιδρύθηκε από την JSC, είναι κατά ένα πολύ μεγάλο μέρος τους σχεδιασμένο για ένα περιβάλλον που κυριαρχεί ο δελτιοκατάλογος. Η διεθνής επιτροπή των αρχών και της μελλοντικής ανάπτυξης των AACR2 η οποία συγκαλέστηκε στο Τορόντο το 1997 εντόπισε σημαντικά προβλήματα με τους AACR2. Μολονότι οι αλλαγές που εφαρμόστηκαν τα επόμενα χρόνια έλυσαν κάποια από αυτά τα προβλήματα, έγινε ξεκάθαρο ότι μια ριζική αναθεώρηση του κώδικα απαιτούνταν για να ανταποκριθούν πλήρως στις προκλήσεις και τις ευκαιρίες του ψηφιακού κόσμου.

3. Η οργάνωση και η διακυβέρνηση του RDA

3.1 Ποιος είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη του RDA;

Η Κοινή Διευθύνουσα Επιτροπή για την ανάπτυξη του RDA (JSC), σε συνεργασία με τον υπεύθυνο

επεξεργασίας του RDA (RDA Editor), είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη του RDA. Η JSC αποτελείται από εκπροσώπους από έξι βασικές καταλογογραφικές κοινότητες των Αγγλοαμερικανικών κανόνων. Αυτές περιλαμβάνουν τις American Library Association (ALA), Australian Committee on Cataloging (ACOC), British Library (BL), Canadian Committee on Cataloging (CCC), Chartered Institute of Library and Information

Professionals (CILIP), και Library of Congress (LC).

3.2 Σε ποιον δίνει αναφορά η JSC;

Η JSC δίνει αναφορά στην Επιτροπή Αρχηγών (Committee of Principals) – του διευθυντές ή τους εκπρόσωπους από την Καναδέζικη, την Βρετανική και την Αμερικανική Επαγγελματική Ένωση Βιβλιοθηκών, την Βρετανική Βιβλιοθήκη, την Βιβλιοθήκη και Αρχεία του Καναδά, την Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου και την Εθνική Βιβλιοθήκη της Αυστραλίας.

3.3 Υπάρχουν άλλες ομάδες που να συμμετέχουν στην ανάπτυξη του RDA;

Ναι. Κάθε μέλος της JSC έχει συγκεκριμένες οδηγίες σχετικά με τα άτομα με τα οποία θα συνεργάζεται και των οποίων οι προοπτικές και τα σχόλια θα παρακολουθούνται συνεχώς και θα μοιράζονται με άλλα μέλη της JSC. Η JSC έχει δημιουργήσει μια ομάδα προβολής, της οποίας ο σκοπός είναι να εντοπίζει και να εργάζεται με εκείνους που συμμετέχουν στα αποτελέσματα του RDA (όπως για παράδειγμα διαχειριστές βιβλιοθηκών, εκπαιδευτές σε σχολικές βιβλιοθήκες, προμηθευτές συστημάτων διαχείρισης βιβλιοθηκών, την κοινότητα των μεταδεδομένων, άλλους εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς, κλπ.).

Άλλες ομάδες συμμετέχουν επίσης στην προετοιμασία του RDA. Αυτές περιλαμβάνουν την εργασιακή ομάδα παραρτημάτων (η οποία αναθεωρεί τα παραρτήματα της κεφαλαιοποίησης, τις συντομεύσεις και τα αρχικά άρθρα) και δύο ομάδες παραδειγμάτων RDA (που αναθεωρούν και ενημερώνουν παραδείγματα για να συμπεριληφθούν στο RDA).

3.4 Ποιος είναι υπεύθυνος επεξεργασίας του RDA;

Οι συν-εκδότες, που αποτελούνται από τρεις εθνικές ενώσεις (ALA, CLA, CILIP) είναι υπεύθυνοι για την έκδοση του RDA. Οι τρεις ενώσεις εξυπηρετούν ως από κοινού εκδότες για το RDA, τόσο για προϊόντα στο διαδίκτυο όσο και για προϊόντα εκτός διαδικτύου.

3.5 Πώς παίρνει αποφάσεις η JSC;

Η διαδικασία που ακολουθείται από την JSC για την λήψη αποφάσεων βασίζεται σε επαναλαμβανόμενη και πλήρη διαβούλευση με τις κοινότητες που την αποτελούν και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Κατά την λήψη των τελικών αποφάσεων σχετικά με το RDA, τα μέλη της JSC έχουν ένα πλαίσιο κατανόησης σχετικά με την αξία του συμβιβασμού και την ανάγκη επίτευξης συμφωνιών αμοιβαία ικανοποιητικών εντός της JSC.

4. Η ανάπτυξη του RDA

4.1 Είναι το RDA φτιαγμένο για να χρησιμοποιείται μόνο από βιβλιοθήκες;

Το RDA είναι φτιαγμένο σύμφωνα με τα πρότυπα των AACR. Παρέχει μια κατανοητή ομάδα κατευθυντηρίων γραμμών και οδηγιών επάνω στην περιγραφή και πρόσβαση του πόρου που θα καλύπτει όλα τα είδη περιεχομένου και πολυμέσων. Το νέο πρότυπο αναπτύσσεται για να γίνει χρήση του αρχικά σε βιβλιοθήκες, αλλά γίνονται διαβουλεύσεις και με άλλες κοινότητες (αρχαιικά κέντρα, μουσεία, εκδοτικούς οίκους,, βιβλιοπωλεία, κλπ.) σε μια προσπάθεια να επιτευχθούν επαρκή επίπεδα ευθυγράμμισης μεταξύ του RDA και των προτύπων μεταδεδομένων που χρησιμοποιούνται σε αυτές τις κοινότητες.

4.2 Πως σχετίζεται το RDA με την δήλωση των διεθνών άρχων καταλογογράφησης;

Το RDA αναπτύσσεται ταυτόχρονα με τις εργασίες που έχει αναλάβει η IFLA για να αναθεωρήσει τις αρχές του Παρισιού του 1961. Αυτά τα δυο είναι ξεχωριστές εργασίες, αλλά η δουλειά του καθενός πραγματοποιείται έχοντας υπόψη τη δουλειά που γίνεται για το άλλο.

4.3. Τι είναι το FRBR και ποια η σχέση του με το RDA;

Το ακρωνύμιο FRBR σημαίνει Functional Requirements for Bibliographic Records. Το FRBR αναπτύχθηκε από την ομάδα μελέτης της IFLA (1992-1997) και η IFLA συνεχίζει να βολιδοσκοπεί την εφαρμογή του FRBR και να προωθεί τη χρήση του.

Το FRBR: α) περιλαμβάνει ένα εννοιολογικό μοντέλο από οντότητες, σχέσεις και ιδιότητες, β) γνωστοποιεί συγκεκριμένες λειτουργίες που όλες οι βιβλιογραφικές έγγραφες πρέπει να εκπληρώνουν: βρίσκω, ταυτοποιώ, επιλέγω, αποκτώ, γ) προτείνει μια ομάδα από στοιχεία για να συμπεριληφθούν σε εθνικές βιβλιογραφικές εγγραφές.

Το FRBR παρέχει το εννοιολογικό θεμέλιο για το RDA. Το RDA θα συμπεριλάβει την ορολογία του FRBR όταν αυτό θεωρείται απαραίτητο (για παράδειγμα, η χρήση των ονομάτων των βιβλιογραφικών οντοτήτων: “έργο”, “έκφραση”, “υλοποίηση”, και “αντίτυπο”), θα χρησιμοποιήσει τα χαρακτηριστικά του FRBR ως τη βάση για συγκεκριμένα στοιχεία δεδομένων που θα συμπεριληφθούν στις βιβλιογραφικές περιγραφές, θα καθορίσει τις σχέσεις του FRBR, και θα χρησιμοποιήσει τις λειτουργίες του FRBR (find, identify, select, obtain) ως τη βάση για να καθοριστούν τα απαραίτητα στοιχεία των δεδομένων. Το RDA επίσης θα χρησιμοποιήσει το FRAD (Functional Requirements for Authority Data) ως τη βάση για οδηγίες στον έλεγχο των καθιερωμένων τύπων.

5. Λεπτομέρειες σχετικά με το περιεχόμενο του RDA

5.1 Πως δομείται το RDA;

Σε συνάντησή της τον Οκτώβρη του 2007, η JSC συμφώνησε σε μια νέα δομή του RDA που πρότεινε ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας του RDA.

Η δομή αυτή φέρνει τα στοιχεία των δεδομένων πιο κοντά στις οντότητες του FRBR άλλα και στα user tasks. Το RDA αποτελείται από 10 τμήματα τα οποία αρχικά επικεντρώνονται στην εγγραφή ιδιοτήτων για οντότητες FRBR και έπειτα στην καταγραφή σχέσεων μεταξύ αυτών των οντοτήτων.

6. Στρατηγικό πλάνο για το RDA

Ένα στρατηγικό πλάνο αναπτύχθηκε αρχικά για τους AACR το 2002. Έκτοτε, αναθεωρείται και ανανεώνεται ετησίως.

Το τρέχον στρατηγικό πλάνο έχει υποστεί εκτεταμένη αναθεώρηση με σκοπό να αντανακλά τους στόχους και τις στρατηγικές για την ανάπτυξη του RDA.

Η Κοινή Διευθύνουσα Επιτροπή (Joint Steering Committee) και η Επιτροπή των Αρχηγών (Committee of Principals) μοιράζονται από κοινού την ευθύνη για το πλάνο. Η JSC, η CoP, οι Συν-εκδότες (Co-publishers), ο Διευθυντής Έργου του RDA (RDA Project Manager), ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας του RDA (RDA Editor) και ο Πρόεδρος της JSC (JSC Chair) έχουν ο καθένας ευθύνες σχετικά με τις διαφορετικές πτυχές αυτού του σχεδίου.

7. Δήλωση του σκοπού του RDA

Το RDA θα γίνει ένα νέο πρότυπο για την περιγραφή και την πρόσβαση μιας πηγής, σχεδιασμένης για τον ψηφιακό κόσμο.

Χτισμένη πάνω στα θεμέλια που δημιουργήθηκαν για τους AACR, το RDA θα παρέχει μια περιεκτική συλλογή από κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες πάνω στην περιγραφή και την πρόσβαση της πηγής, που θα καλύπτει όλους τους τύπους περιεχομένου και πολυμέσων.

Το RDA θα επιτρέψει στους χρήστες των καταλόγων των βιβλιοθηκών και άλλων συστημάτων εύρεσης πληροφοριών να βρουν, να ταυτοποιήσουν, να επιλέξουν και να αποκτήσουν πηγές κατάλληλες για να ικανοποιήσουν τις πληροφοριακές τους ανάγκες.

8. Μακροπρόθεσμοι στόχοι για το RDA

- Οι κατευθυντήριες γραμμές και οι οδηγίες στο RDA θα σχεδιαστούν για να:
 - Παρέχουν μια σταθερή, ευέλικτη και επεκτάσιμη δομή και για την τεχνική περιγραφή και για την περιγραφή περιεχομένου όλων των τύπων των πηγών και όλων των τύπων του περιεχομένου.
 - Για να είναι συμβατές με τις διεθνώς καθιερωμένες αρχές, μοντέλα και πρότυπα.
 - Να μπορούν να χρησιμοποιηθούν κυρίως μέσα στα πλαίσια της κοινότητας μιας βιβλιοθήκης, αλλά να είναι, επίσης, ικανές να προσαρμόζονται ώστε να ικανοποιούν τις ιδιαίτερες ανάγκες άλλων κοινοτήτων.
- Οι περιγραφές και τα σημεία πρόσβασης που παράγονται μέσα από την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών και των οδηγιών του RDA θα:
 - Επιτρέπουν στους χρήστες να βρίσκουν, αναγνωρίζουν, επιλέγουν και αποκτούν κατάλληλες πηγές για τις πληροφοριακές τους ανάγκες.
 - Είναι συμβατά με εκείνες τις περιγραφές και τα σημεία πρόσβασης που επινοήθηκαν χρησιμοποιώντας τους AACR2, και παρουσιάζονται σε ήδη υπάρχοντες καταλόγους και βάσεις δεδομένων.
 - Είναι ανεξάρτητα από τη μορφή, το μέσο ή το σύστημα που χρησιμοποιείται για να αποθηκεύονται και να μεταδίδονται τα δεδομένα.
 - Προσαρμόζονται εύκολα σε νέες αναδυόμενες δομές βάσεων δεδομένων.
- Το RDA θα αναπτυχθεί ως ένα πρότυπο περιγραφής πηγών το οποίο θα είναι:
 - Διαμορφωμένο για χρήση ως ένα online εργαλείο (αν και θα εκδοθεί και μια τυπωμένη έκδοση).
 - Γραμμένο σε απλή γλώσσα, και διαθέσιμο για να χρησιμοποιηθεί και από άλλες

γλωσσικές κοινότητες.

- Εύκολο και επαρκές στη χρήση, και για επαγγελματικούς και για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

9. Στρατηγικές που αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων 2005-2009

- Για να εξασφαλιστεί ότι οι κατευθυντήριες γραμμές και οι οδηγίες στο RDA εκπληρώνουν τους στόχους για σταθερότητα, ευελιξία, κλπ., που περιγράφονται στον στόχο 1 που είναι πιο πάνω, θα ληφθούν κάποια μέτρα:
 - Θα επιλυθούν προβλήματα που σχετίζονται με την ιδέα της τάξης των υλικών και το σχετικό θέμα των GMD.
 - Θα επιλυθούν προβλήματα που απομένουν και έχουν να κάνουν με τις καταλογογραφικές πηγές που αλλάζουν με τον χρόνο, συμπεριλαμβανομένων των πολυμερών πηγών.
 - Θα αναθεωρηθεί και εκσυγχρονιστεί η ορολογία για να εξαλειφθεί η μη απαραίτητη επαγγελματική διάλεκτος της βιβλιοθήκης και να εξαλειφθεί επίσης η ασαφής και ασταθής ορολογία.
 - Θα επεκταθεί η σταθερότητα μέσα στην τεχνική περιγραφή και την περιγραφή περιεχομένου και θα εξαλειφθεί ο μη απαραίτητος πλεονασμός.
 - Θα αναθεωρηθούν και εκσυγχρονιστούν τα παραδείγματα μέσα στο RDA.
 - Θα συμπεριληφθεί μια δήλωση των αρχών του RDA και μια περιγραφή των λειτουργιών του καταλόγου και θα συσχετιστούν αυτά με τη Δήλωση των Διεθνών Αρχών Καταλογογράφησης.
 - Θα ευθυγραμμιστεί η δομή, οι ιδέες και η ορολογία των οδηγιών με πιο ευθύ τρόπο με τα εννοιολογικά μοντέλα: FRBR και FRAD.
 - Θα βελτιωθεί η κάλυψη υλικών όπως ψηφιακές πηγές, τρισδιάστατα αντικείμενα, εικονικά αντικείμενα, χειρόγραφα και αρχεία.
 - Θα κατονομαστούν και συμπεριληφθούν άλλες κοινότητες περιγραφής πηγών και άλλοι φορείς στην ανάπτυξη του RDA σύμφωνα με το σχέδιο επικοινωνίας του

RDA.

- Θα ληφθούν υπόψη γνώμες άλλων κοινοτήτων (αρχεία, μουσεία, εκδότες, εκπαιδευτές, διακινητές βιβλίων κλπ.) σε μια προσπάθεια να επιτευχθούν αποτελεσματικά επίπεδα ευθυγράμμισης ανάμεσα στο RDA και στα πρότυπα μεταδεδομένων που χρησιμοποιούνται σε αυτές τις κοινότητες.

10. Το κόστος χρήσης του RDA

10.1 Σκέψεις για τιμολόγηση

Όσον αφορά στο κόστος που απαιτείται για να υιοθετήσει μια βιβλιοθήκη το πρότυπο RDA, οι εκδότες αναγνωρίζουν την ευθύνη να διατηρούν λογικές τιμές, καθώς πολλοί από τους "πελάτες" τους είναι μέλη και όλοι οι πελάτες τους είναι συνάδελφοι. Το RDA, ως διαδικτυακό προϊόν, προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα στην καταλογογράφηση σε σχέση με τους εκτυπωμένους κανόνες. Πιο συγκεκριμένα, καθιστά την καταλογογράφηση ευκολότερη, ταχύτερη και πιο συνεργατική. Μερικά παραδείγματα της υπεροχής του προτύπου έναντι των τυπωμένων είναι ότι στο online υπάρχει η δυνατότητα περιήγησης, μετακίνησης και σχολιασμού σε απευθείας σύνδεση, εκτύπωσης οποιουδήποτε περιεχομένου ανά πάσα στιγμή, δημιουργίας σελιδοδεικτών για γρήγορη πρόσβαση σε συγκεκριμένες οδηγίες, αναζήτησης σε διάφορα επίπεδα, αποθήκευσης και διαμοιρασμού ροών εργασίας και επιπλέον παρέχεται και η δυνατότητα πρόσβασης σε άλλα σχετικά αρχεία καταλογογράφησης.

10.2 Επιλογές για τιμολόγηση

Έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες τιμολόγησης των υπηρεσιών του RDA. Μερικές επιλογές που είναι υπό σκέψη είναι οι εξής : συνδρομές βασισμένες στη χρήση, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος των βιβλιοθηκών των κοινοπραξιών ή των συστημάτων. Το μέγεθος του προσωπικού αντί του μεγέθους του ιδρύματος, των κερδοσκοπικών

οργανισμών, των σχολών, των βιβλιοθηκών κτλ. Συνδρομές που βασίζονται σε περιορισμένη πρόσβαση, όπως για παράδειγμα πρόσβαση που περιορίζεται μόνο στη βασική έκδοση ή σε εκπαιδευτικές εκδόσεις ή ειδικούς τύπους καταλογογράφησης (π.χ. χάρτες). Προσωρινές συνδρομές για χρονικά περιορισμένες ανάγκες. Εκτίμηση τιμών για τις αναπτυσσόμενες χώρες.

11. Το RDA στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου

Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου ήταν μια από τις πρώτες βιβλιοθήκες που υιοθέτησαν το πρότυπο RDA ως το βασικό πρότυπο για την καταλογογράφηση των τεκμηρίων τους στις αρχές του 2013. Η αλλαγή αυτή όμως δεν έγινε σε μια μέρα. Δημιουργήθηκε ένα ολόκληρο σχέδιο εκπαίδευσης του προσωπικού της βιβλιοθήκης που μάλιστα θα διαρκούσε έναν ολόκληρο χρόνο. Ξεκινώντας από τις αρχές του 2012 και θέτοντας ως στόχο την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης την ημερομηνία 31 Μαρτίου του 2013. Ο στόχος αυτής της μακρόχρονης εκπαίδευσης ήταν οι εργαζόμενοι της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου να έχουν ως το τέλος επαρκή γνώση και ικανότητες ώστε να μπορούν να λειτουργήσουν ως καταλογογράφοι RDA.

Ως “ημερομηνία εκτέλεσης του RDA στην Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου” ορίζεται “η ημερομηνία κατά την οποία όλες οι εγγραφές καταλόγου που δημιουργήθηκαν από την Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου θα παράγονται σύμφωνα με τις οδηγίες του RDA.” Οι διευθύνοντες προσκτήσεων και βιβλιογραφικής πρόσβασης έχουν ορίσει αυτή η ημερομηνία να είναι η 31η Μαρτίου του 2013. Μέχρι αυτήν την ημερομηνία, όλοι οι καταλογογράφοι της βιβλιοθήκης θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει την εκπαίδευσή τους γύρω από το RDA. Οι εθνικές βιβλιοθήκες των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής που συνεργάζονται με τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου (Εθνική Αγροτική Βιβλιοθήκη, Εθνική Βιβλιοθήκη Υγείας) όπως επίσης και των υπόλοιπων συνεργαζόμενων χωρών (Βρετανική Βιβλιοθήκη,

Βιβλιοθήκη και Αρχεία του Καναδά, η Γερμανική Εθνική Βιβλιοθήκη, και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Αυστραλίας) έχουν υιοθετήσει τα σχέδια της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου και σχεδιάζουν επίσης να θέσουν το πρώτο τρίμηνο του 2013 ως την περίοδο εκτέλεσης του RDA (με την εξαίρεση της Βιβλιοθήκης της Γερμανίας η οποία στοχεύει να εκτελέσει τους κανόνες του προτύπου στα μέσα του 2013).

11.1 Οι φάσεις εκπαίδευσης του προσωπικού της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου

Η εκπαίδευση του προσωπικού της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου χωρίστηκε σε τρεις “φάσεις” οι οποίες περιγράφονται παρακάτω. Να σημειωθεί ότι αυτές οι φάσεις δεν περιλαμβάνουν εκείνους που ήδη εργάζονται ως “καταλογογράφοι RDA” μέχρι και το Νοέμβριο του 2011 (οι συγκεκριμένοι εξυπηρέτησαν ως ελεγκτές του RDA το 2010 και έλαβαν “εκπαίδευση ανανέωσης” τον Οκτώβρη του 2011).

Πρώτη φάση: Η εκπαίδευση ξεκινά τον Ιούνιο του 2012 για μια αρχική ομάδα 60 περίπου εκπαιδευόμενων οι οποίοι θα επιλέγονταν από τους προϊστάμενους. Μερικοί προϊστάμενοι μπορεί επίσης να συμπεριληφθούν σε αυτήν την ομάδα. Κάθε προϊστάμενος πρέπει να επιλέξει τουλάχιστον πέντε άτομα για την ομάδα του (ένα για κάθε τμήμα, αν έτσι επιθυμούν). Τουλάχιστον ένας από κάθε τμήμα θα έπρεπε να είναι ικανός να λειτουργήσει ως ο οδηγητής της τάξης. Οι εκπαιδευόμενοι αυτής της φάσης θα αξιολογούνταν από τους καταλογογράφους του RDA.

Δεύτερη φάση: οι προϊστάμενοι θα πρέπει να λαμβάνουν εκπαίδευση όμοια με αυτή που λαμβάνουν οι εκπαιδευόμενοι τους.

Τρίτη φάση: Το υπόλοιπο προσωπικό θα πρέπει να ξεκινήσει την εκπαίδευσή του τον Σεπτέμβρη του 2012. Κάθε μήνα, τρεις ομάδες αποτελούμενες από 20 εκπαιδευόμενους θα παρακολουθεί περίπου 36 ώρες εκπαίδευσης στην τάξη, μοιρασμένες σε τέσσερις εβδομάδες. Για την ομαλή διεξαγωγή των μαθημάτων και την όσο το δυνατό μικρότερη παρεμβολή των μαθημάτων στο πρόγραμμα των εκπαιδευόμενων, οι προαναφερόμενοι θα έχουν το δικαίωμα επιλογής ανάμεσα σε δυο ομάδες μέσα στην ημέρα, μια πρωινή (9:00-12:00) και μια μεσημεριανή (13:00-16:00). Στις περιπτώσεις που οι εκπαιδευόμενοι χάνουν τις παραδόσεις των μαθημάτων, θα πρέπει να παρακολουθήσουν τις online παραδόσεις που

ετοιμάζονται για τους εκπαιδευόμενους που βρίσκονται σε μακρινά μέρη. Στις περιπτώσεις που οι εκπαιδευόμενοι αργούσαν για τα μαθήματα ή έφευγαν νωρίς, καταγραφόταν ότι δεν έχουν ολοκληρώσει το συγκεκριμένο μάθημα. Οι εκπαιδευόμενοι που έχαναν τις παραδόσεις ήταν υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν μαθήματα online. Το προσωπικό θα πρέπει να παρακολουθεί το ημερολόγιο της τάξης που αφορά τον συγκεκριμένο μήνα που ήταν προγραμματισμένο να παρακολουθήσουν και εργάζονται επάνω στα μαθήματα που έχουν χάσει.

Μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους, οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να είναι σε θέση να καταλογογραφούν μόνο χρησιμοποιώντας RDA και η δουλειά τους θα ελέγχεται και θα βαθμολογείται από τους καταλογογράφους RDA.

Η εκπαίδευσή στο RDA θα θεωρείται ως η πρώτη προτεραιότητα των εργαζομένων της βιβλιοθήκης και θα δοθεί ιδιαίτερη σημασία πάνω σε αυτό για την συγκεκριμένη περίοδο. Οι προϊστάμενοι θα δίνουν προτεραιότητα στους εκπαιδευόμενους. Εκείνοι που βοηθούν στην εκπαίδευση του τμήματός τους θα πρέπει να είναι οι πρώτοι που θα εκπαιδευτούν και έπειτα έρχονται εκείνοι που κάνουν καταλογογράφιση. Όσον αφορά τους εργαζομένους της βιβλιοθήκης που η δουλειά τους δεν έχει άμεση σχέση με την καταλογογράφιση δεν θα λάβουν σχετικά μαθήματα πριν την ημέρα εκτέλεσης.

Εννοείται ότι οι εκπαιδευόμενοι θα έχουν υπόψη τους σχετικά με το RDA πριν ξεκινήσει η εκπαίδευση.

Ομάδες εκπαιδευόμενων, όπως για παράδειγμα καταλογογράφοι νομικών ή μουσικών βιβλιοθηκών, έχουν το δικαίωμα επιλογής να παρακολουθήσουν τα μαθήματα ως μία ομάδα σε έναν συγκεκριμένο μήνα.

12. Το RDA σε άλλες βιβλιοθήκες

Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου δεν ήταν η πρώτη που υιοθέτησε το RDA ως βασικό της σύστημα καταλογογράφισης. Η προσπάθεια αυτή ήταν συλλογική. Οι άλλες

βιβλιοθήκες που υιοθέτησαν το σύστημα την ίδια περίοδο ήταν οι εξής: εντός των Ηνωμένων Πολιτειών η Εθνική Γεωργική Βιβλιοθήκη (National Agricultural Library) και η Εθνική Βιβλιοθήκη Υγείας (National Library of Medicine) και εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών, η Βρετανική Βιβλιοθήκη (British Library), η Βιβλιοθήκη και Αρχεία του Καναδά (Library & Archives Canada), η Γερμανική Εθνική Βιβλιοθήκη (Deutsche Nationalbibliothek) και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Αυστραλίας (National Library of Australia). Μικρή εξαίρεση αποτέλεσε η Γερμανική Εθνική Βιβλιοθήκη (Deutsche Nationalbibliothek) η οποία σχεδίαζε να ολοκληρώσει την διαδικασία αλλαγής λίγο αργότερα στα μέσα του 2013, ενώ όλες οι υπόλοιπες είχαν θέσει ως στόχο την ολοκλήρωση της διαδικασίας αλλαγής μέχρι τις 31 Μαρτίου του 2013.

12.1 Το RDA στην Ιταλία

Η Ιταλική μετάφραση του RDA ξεκίνησε ανεπίσημα το καλοκαίρι του 2013. Η Ιταλική Ομάδα Μετάφρασης που επιλέχτηκε από το Ιταλικό Γενικό Συμβούλιο αναδείχθηκε επίσημα τον Οκτώβριο του 2013. Τον Μάρτιο του 2014 η Αμερικανική Ένωση Βιβλιοθηκών (ALA) ήρθε σε συμφωνία με την αντίστοιχη Ιταλική ένωση (ICCU) σχετικά με τα δικαιώματα μετάφρασης του RDA. Αμέσως μετά, το Ιταλικό Γενικό Συμβούλιο ανέθεσε μια επιτροπή να μεταφράσει του κανόνες του προτύπου. Η μετάφραση ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2015 και δημοσιεύτηκε σε μορφή PDF στην ιστοσελίδα της ICCU τον Νοέμβριο του ίδιου έτους.

Σαν πρώτο βήμα, η ομάδα κατασκεύασε κάποιους βασικούς κανόνες με σκοπό να μεταφράσει κάποιες ιδιαίτερες λέξεις, ιδιωματικές εκφράσεις, ρηματικές φράσεις και κάποιους σημαντικούς όρους μέσα στο πρωτότυπο Αγγλικό κείμενο. Αυτοί οι κανόνες αποδείχθηκαν πολύ σημαντικοί για αρκετούς λόγους:

- Παρείχαν σταθερότητα στη συνεργασία μεταξύ των μεταφραστών
- Βοήθησαν στο να εντοπιστούν βασικά προβλήματα τα οποία θα έπρεπε να αντιμετωπιστούν κατά τη διάρκεια της μετάφρασης
- Συμπεριλάμβαναν απαραίτητους νέους όρους και ιδέες που χρειαζόνταν οι καταλογογράφοι.

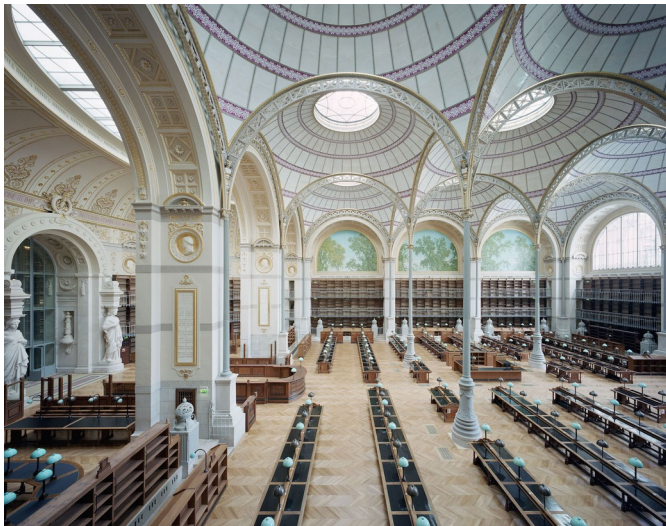
12.1.1 Κυριότερα προβλήματα

Ξεκινώντας την εργασία της μετάφρασης, η ομάδα εστίασε στο να εντοπίσει τα κυριότερα προβλήματα που θα έπρεπε να επιλυθούν κατά τη διάρκεια της μετάφρασης. Ορισμένοι ιδιωματισμοί που εντοπίζονται στην αγγλική γλώσσα έπρεπε με κάποιον τρόπο να εισαχθούν στην Ιταλική χωρίς να χάνεται το περιεχόμενο των λέξεων και της πρότασης. Το RDA είναι σχεδιασμένο να χρησιμοποιείται στην ηλεκτρονική του μορφή, και για αυτόν τον λόγο, πολλοί κανόνες επαναλαμβάνονται. Αυτό το πρόβλημα εμπόδιζε την συνοχή στην μετάφραση.

Μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα έγινε εμφανές ότι το κείμενο του RDA ήταν “ρευστό”, δηλαδή άλλαζε συνέχεια. Φυσικά, το μεγαλύτερο μέρος των αλλαγών πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων της έκδοσης των κατευθυντήριων γραμμών. Ωστόσο, ήταν εμφανές από την αρχή ότι το κείμενο θα άλλαζε κατά τη διάρκεια των μηνών που είχε εκτιμηθεί ότι θα χρειαστούν για να πραγματοποιηθεί η μετάφραση και να δημοσιευτεί στο Toolkit.

Το να επιλέξουν ποια έκδοση του κειμένου να μεταφράσουν ήταν ένα δύσκολο ζήτημα. Ανάμεσα στην απόφαση να γίνει η μετάφραση και την επίσημη έναρξη της εργασίας υπήρξε ένα κενό αρκετών μηνών και αργότερα από την αρχή της εργασίας μέχρι το επίσημο τελείωμά της και από το τελείωμα μέχρι το ανέβασμα στο Toolkit. Ο καθορισμός τελικής ημερομηνίας θεωρήθηκε απαραίτητος, αφού ασχολούνταν με τη μετάφραση ενός συνεχώς μεταβαλλόμενου κειμένου. Αυτή η ημερομηνία ορίστηκε ότι θα είναι τον Απρίλιο του 2014.

12.2 Η μετάφραση του RDA στα Γαλλικά

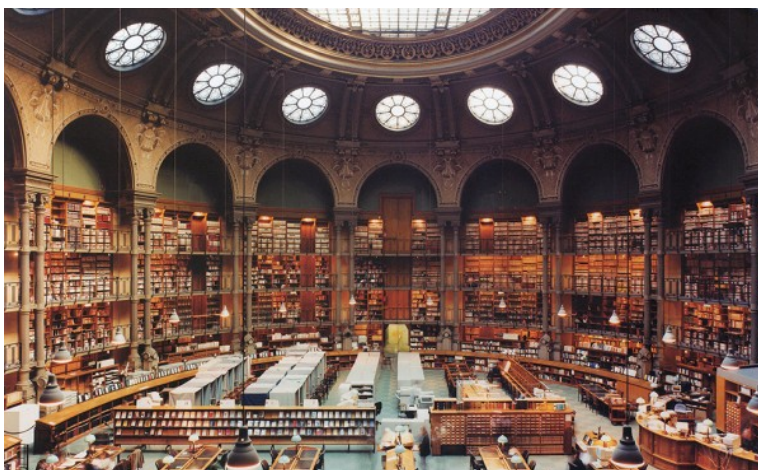
Η μετάφραση του RDA στη γαλλική γλώσσα ήταν απαραίτητη για την πλήρη εφαρμογή του προτύπου στις βιβλιοθήκες της Γαλλίας, του Καναδά όπως επίσης και τις υπόλοιπες γαλλόφωνες περιοχές του κόσμου. Εδώ και περίπου 40 χρόνια οι γαλλόφωνες βιβλιοθήκες χρησιμοποιούσαν τους Αγγλοαμερικάνικους Κανόνες Καταλογογράφησης οι οποίοι ήταν μεταφρασμένοι στα γαλλικά. Θεωρήθηκε λοιπόν ιδιαίτερα μεγάλης σημασίας η μετάφραση και του νεοσύστατου προτύπου καταλογογράφησης στη μητρική τους γλώσσα. Έτσι με την κυκλοφορία της πρώτης έκδοσης του RDA το 2009 οι εθνικές βιβλιοθήκες του Καναδά και της Γαλλίας (Library and Archives Canada, Bibliothèque et Archives nationales du Québec, Bibliothèque nationale de France) και η ένωση για την βελτίωση των τεχνικών και των επιστημών της πληροφόρησης (Association pour l'avancement des techniques et des sciences de la documentation) ένωσαν τις δυνάμεις τους ώστε να μοιραστεί ο φόρτος εργασίας που ήταν απαραίτητη για τη μετάφραση του προτύπου.

12.2.1 Μεθοδολογία μετάφρασης

Προτού ξεκινήσει η μετάφραση του προτύπου, καθιερώθηκε μια μεθοδολογία η οποία θα έπρεπε να ακολουθηθεί πιστά έτσι ώστε η διαδικασία μετάφρασης να είναι όσο το δυνατόν ομαλότερη. Εν ολίγοις, η διαδικασία αυτή θα περιελάμβανε 3 δράσεις οι οποίες θα λάμβαναν χώρα ταυτόχρονα με σκοπό την εξοικονόμηση χρόνου. Όσον αφορά στην πρώτη δράση, μεταφράστηκε το ειδικό λεξιλόγιο (600 όροι με τους ορισμούς τους, κατά προσέγγιση) με σκοπό να καθιερωθεί η εξειδικευμένη γαλλική ορολογία που θα

χρησιμοποιηθεί στην μετάφραση του προτύπου. Η δεύτερη δράση που έλαβε χώρα περιελάμβανε την εξαγωγή και τη συλλογή μιας λίστας από περίπου 85 επαναλαμβανόμενες φράσεις από το αρχικό κείμενο. Αυτή η διαδικασία θα θεωρούνταν αργότερα χρήσιμη για την καθιέρωση όρων που βρίσκονταν στην αγγλική γλώσσα και δεν ήταν δυνατή η πιστή μετάφραση τους στη γαλλική. Αυτή η λίστα αποδείχθηκε ιδιαίτερα χρήσιμη στην επιτάχυνση της μετάφρασης. Τρίτη δράση που ακολουθήθηκε ήταν η διεξαγωγή ενός “πειράματος”. Οι μεταφραστές ξεχώρισαν το κεφάλαιο 0 (Chapter 0) και ένα μέρος του παραρτήματος Δ (Appendix D) και επάνω σε αυτά τα κομμάτια προσπάθησαν να εφαρμόσουν μια διαδικασία που αποσκοπούσε σε έναν επαρκή και πρακτικό τρόπο μετάφρασης των διάφορων κεφαλαίων και παραρτημάτων του RDA.

12.3 Το RDA και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ισπανίας

Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ισπανίας εργάζεται επάνω στο RDA από το 2008. Όμως δεν έχει αποφασίσει να το υιοθετήσει ακόμη. Ο λόγος αυτής της αργοπορίας είναι ότι οι Ισπανοί δε θεωρούν το RDA κατάλληλο για την καταλογογράφηση σπάνιων βιβλίων και χειρογράφων.

Το Τμήμα με τα Σπάνια Βιβλία και Χειρόγραφα της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ισπανίας διατηρεί την πιο σημαντική συλλογή από σπάνια τεκμήρια σε όλες τις Ισπανόφωνες χώρες και συμπεριλαμβάνει χειρόγραφα, σπάνια βιβλία και προσωπικά έγγραφα.

Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ισπανίας πήρε μέρος στη Διεθνή Επιτροπή που αναθεώρησε την Ισπανική μετάφραση του RDA Toolkit. Η δουλειά της Διεθνούς Επιτροπής παρέμεινε σε πνευματικό επίπεδο και δεν έλαβε ενεργά μέρος στην αναθεώρηση του

κειμένου. Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ισπανίας δεν έμεινε πλήρως ικανοποιημένη από την Ισπανική μετάφραση που εκδόθηκε και ελπίζει ότι θα αναθεωρηθεί, θα βελτιωθεί και θα εκσυγχρονιστεί σύντομα.

13. Η έρευνα

13.1 Μεθοδολογία

Για την εξαγωγή ορθών αποτελεσμάτων όσον αφορά την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, είχε εξαιρετική σημασία η δημιουργία μιας σειράς ερωτήσεων, σε μορφή ερωτηματολογίου, οι οποίες θα αποστέλλονταν σε βιβλιοθηκονόμους ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών σε όλη την Ελλάδα. Μέσα από τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας, θα γινόταν φανερό το ποσοστό στο οποίο οι Έλληνες βιβλιοθηκονόμοι γνωρίζουν αλλά και χρησιμοποιούν το RDA στην καταλογογράφηση των τεκμηρίων τους.

Η επιλογή αυτών των ερωτήσεων έγινε πολύ προσεκτικά και έπειτα από πολλή σκέψη, ώστε να είναι μεν διατυπωμένες με απλό και περιεκτικό τρόπο, αλλά να εξαγάγουν δε τα επιθυμητά αποτελέσματα από τους ερωτώμενους. Έγινε προσπάθεια αποφυγής των ασαφειών στις ερωτήσεις, έτσι ώστε να μην υπάρχει σύγχυση στην ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Στο μεγαλύτερο κομμάτι του, το ερωτηματολόγιο περιέχει ερωτήσεις κλειστού τύπου με ορισμένες αναγκαίες εξαιρέσεις, όπως για παράδειγμα η δεύτερη κατά σειρά ερώτηση.

Το ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε τρεις ενότητες από τις οποίες οι ερωτώμενοι καλούνται να απαντήσουν σε δυο. Η πρώτη ενότητα έχει χαρακτήρα γενικού περιεχομένου και απευθύνεται σε όλους τους παραλήπτες του ερωτηματολογίου. Συνοπτικά, περιέχει ερωτήσεις δημογραφικού χαρακτήρα, όπως την ηλικία του ερωτώμενου, σε ποια βιβλιοθήκη εργάζεται, αν κάνει καταλογογράφηση στη βιβλιοθήκη στην οποία εργάζεται, αν έχει ακουστά το πρότυπο καταλογογράφησης RDA αλλά και πιο συγκεκριμένα εάν γνωρίζει τους κανόνες του. Ανάλογα με την απάντησή τους στην τελευταία ερώτηση, οι ερωτώμενοι καλούνται να απαντήσουν σε μια από τις δυο επόμενες ενότητες.

Η δεύτερη κατά σειρά ενότητα αφορά εκείνους που απάντησαν θετικά στην τελευταία ερώτηση της πρώτης ενότητας, δηλαδή τους γνώστες του RDA. Εδώ οι ερωτήσεις γίνονται πιο συγκεκριμένες και δεν είναι τόσο γενικές όσο στην πρώτη ενότητα. Συνοπτικά οι ερωτήσεις αυτές περιλαμβάνουν θέματα όπως τον βαθμό στο οποίο οι βιβλιοθηκονόμοι που ρωτώνται πιστεύουν ότι το RDA καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες καταλογογράφησης, αν θεωρούν ότι το RDA τους εξυπηρετεί περισσότερο από τους Αγγλοαμερικάνικους κανόνες στην καταλογογράφηση τους, αν και κατά πόσο θα τους διευκόλυne η μετάφραση του προτύπου στα ελληνικά, αλλά και αν χρησιμοποιούν το πρότυπο αυτό στη βιβλιοθήκη τους.

Η τρίτη και τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου απευθύνεται σε εκείνους που απάντησαν αρνητικά στην τελευταία ερώτηση της πρώτης ενότητας, δηλαδή σε εκείνους που δεν γνωρίζουν τους κανόνες του RDA ή ενδεχομένως δεν έχουν καν ακουστά το πρότυπο. Αυτή η ενότητα περιέχει ερωτήσεις όπως εάν θα ήταν διατεθειμένοι οι ερωτώμενοι να παρακολουθήσουν μια σειρά σεμιναρίων με σκοπό την εκμάθηση των κανόνων του RDA, και αν πιστεύουν πως οι Αγγλοαμερικάνικοι κανόνες καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες της σύγχρονης καταλογογράφησης.

Τα ερωτηματολόγια εστάλησαν σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε όλη την Ελλάδα και την Κύπρο μέσω του συστήματος Acadelib. Όσον αφορά στο χρονικό πλαίσιο, τα ερωτηματολόγια εστάλησαν στις 26 Μαΐου 2017 και το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο δόθηκαν απαντήσεις, καλύπτει τις επόμενες έντεκα ημέρες, δηλαδή μέχρι τις 6 Ιουνίου 2017.

13.2 Συγκεντρωτικά αποτελέσματα από βιβλιοθήκες που ερωτήθηκαν και σχολιασμός των απαντήσεων

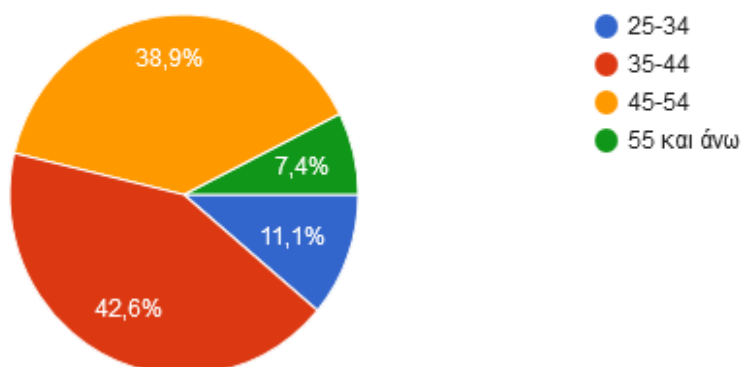
Από τις βιβλιοθήκες που ερωτήθηκαν, συνολικά συγκεντρώθηκαν 56 απαντήσεις. Δύο από τα ερωτηματολόγια που υποβλήθηκαν θεωρούνται άκυρα, επειδή δεν απαντήθηκε καμία ερώτηση. Σε πέντε ερωτηματολόγια, οι ερωτώμενοι δεν απάντησαν στην ερώτηση “σε ποια βιβλιοθήκη εργάζεστε”. Σε ένα άλλο, στην ερώτηση “σε ποια βιβλιοθήκη εργάζεστε” ο ερωτώμενος απάντησε “ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΗ” οπότε, θεωρείται κι αυτό εξίσου άκυρο.

Ερώτηση 1 (Ηλικία)

Δόθηκαν συνολικά 54 απαντήσεις

1. Ηλικία

54 απαντήσεις

11,1% απάντησαν 25-34

42,6% απάντησαν 35-44

38,9% απάντησαν 45-54

7,4% απάντησαν 55 και άνω

Σχολιασμός: Από τις 54 απαντήσεις που δόθηκαν σε αυτήν την ερώτηση, το μεγαλύτερο ποσοστό (42.6%) απάντησαν ότι είναι σε ηλικία μεταξύ 35 και 44 χρόνων. Το αμέσως επόμενο ποσοστό (38,9%) δηλώνει ότι βρίσκεται σε ηλικία μεταξύ 45 και 54. Το τρίτο κατά σειρά μεγαλύτερο ποσοστό (11.1%) δηλώνει πως βρίσκεται σε ηλικία μεταξύ 25 και 34 χρόνων και το τελευταίο ποσοστό (7.4%) απαντά πως η ηλικία του είναι 55 και άνω.

Παρατηρείται εδώ ότι η συντριπτική πλειοψηφία των βιβλιοθηκονόμων που αποκριθήκαν στο ερωτηματολόγιο είναι ηλικίας μεταξύ 35 και 54 χρόνων και μόλις σχεδόν το ένα δέκατο του συνόλου των ερωτηθέντων είναι άτομα κάτω των 34 χρόνων. Αν λάβουμε υπόψη ότι το RDA είναι ένα πρότυπο που συστήθηκε στην Ελλάδα την τελευταία πενταετία, τότε συμπεραίνουμε πως η πλειοψηφία των ενεργών σε βιβλιοθήκες βιβλιοθηκονόμων δεν το έχει διδαχθεί στα πλαίσια των προπτυχιακών σπουδών τους.

Συνεπώς, γίνεται εμμέσως εμφανής από την πρώτη κιάλας ερώτηση, η πορεία την οποία θα ακολουθήσουν οι απαντήσεις στις επόμενες ερωτήσεις σχετικά με τον βαθμό που γνωρίζουν και χρησιμοποιούν οι ερωτώμενοι το RDA ως το κύριο σύστημα καταλογογράφησης τους.

Ερώτηση 2 (Σε ποια βιβλιοθήκη εργάζεστε;)

Δόθηκαν συνολικά 48 απαντήσεις

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ - ΑΠΘ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Βιβλιοθήκη Ιονίου Πανεπιστημίου

Κεντρική ΑΠΘ

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ

ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Λευκωσίας

European Public Law Organization Library

Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης

Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών

ΕΡΤ

Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ

Πανεπιστήμιο Πατρών

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Πολυτεχνείου Κρήτης

ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης

ucy

ΙΤΕ

Γ.Ν.Α. ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ.ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

του Μεσογειακού Αγρονομικού Ινστιτούτου Χανίων

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕΤΣΟΒΙΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

Βιβλιοθήκη Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου

Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας ΑΠΘ

Ψυχολογίας ΑΠΘ

Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΗ

Κεντρική Βιβλιοθήκη ΑΠΘ

Βιβλιοθήκη Διεθνούς Κέντρου Ελληνικών και Μεσογειακών Σπουδών

Βιβλιοθήκη Μουσικών Σπουδών ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης Βιβλιοθήκη Α

Κεντρική β/θ πανεπιστημίου Θεσσαλίας

ΑΠΘ

"Δημήτρης και Αλίκη Περρωτή", Αμερικανική Γεωργική Σχολή

Βιβλιοθήκη Σχολής Επιστημών Αγωγής ΔΠΘ

πανεπιστημίου Πειραιώς

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Blegen

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης Πολυτεχνείου Κρήτης

Π.Ι.Κ.Ε.
Βιολογίας
ΕΜΠ

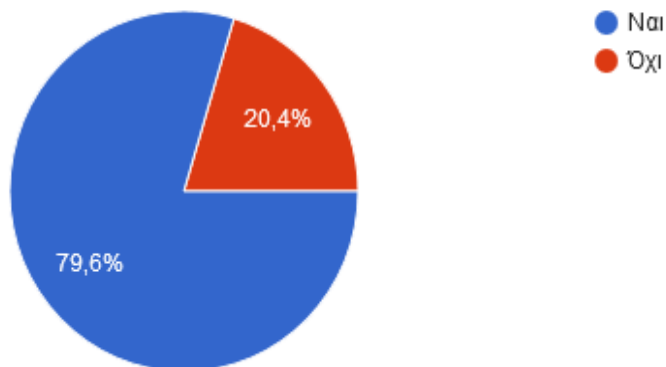
Σχολιασμός: Τα ερωτηματολόγια συμφωνήθηκε από την αρχή πως θα τα αποσταλούν σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Μέσω λοιπόν του συστήματος Acadelib εστάλησαν τα ερωτηματολόγια σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε όλη την Ελλάδα αλλά και την Κύπρο. Το ενδιαφέρον που δόθηκε όσον αφορά τα μέρη από τα οποία δόθηκαν απαντήσεις, θεωρείται ικανοποιητικό. Καθώς υπάρχουν απαντήσεις από όλες τις γωνίες της χώρας με το μεγαλύτερο ποσοστό απαντήσεων να προέρχεται βέβαια από τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Θεσσαλονίκης.

Στις απαντήσεις σε αυτήν την ερώτηση υπήρχαν και κάποιες ασάφειες του τύπου “Ακαδημαϊκή”. Αυτή η απάντηση θεωρείται άκυρη εφόσον όλες οι βιβλιοθήκες που απάντησαν είναι ακαδημαϊκές. Επίσης, σε μερικές απαντήσεις δεν ανέφεραν καθόλου το όνομα της βιβλιοθήκης τους, οπότε και αυτές οι απαντήσεις θα αντιμετωπιστούν με τον ίδιο τρόπο.

Ερώτηση 3 (Κάνετε καταλογογράφηση στη βιβλιοθήκη όπου εργάζεστε;)
Δόθηκαν συνολικά 54 απαντήσεις

3. Κάνετε καταλογογράφηση στη βιβλιοθήκη όπου εργάζεστε;

54 απαντήσεις

79,6% απάντησαν Ναι

20,4% απάντησαν Όχι

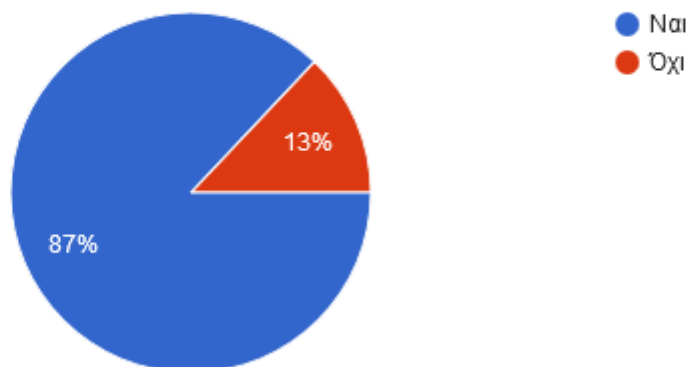
Σχολιασμός: Σε αυτήν την ερώτηση δόθηκαν συνολικά 54 απαντήσεις από τις οποίες το 20.4% απάντησε αρνητικά και το 79,6% απάντησε θετικά. Εδώ γίνεται φανερό πως σχεδόν το 80% των ερωτώμενων απάντησε θετικά, πράγμα που λειτουργεί θετικά στην έρευνα αφού εάν κάνουν καταλογογράφηση στην βιβλιοθήκη τους, είναι σε θέση να απαντήσουν στις ερωτήσεις που ακολουθούν σχετικά με το RDA. Σε αντίθετη περίπτωση, τα αποτελέσματα θα ήταν πολύ λιγότερα και η έρευνα θα θεωρούνταν ανεπιτυχής.

Ερώτηση 4 (Έχετε ακούσει για το πρότυπο καταλογογράφησης RDA;)

Δόθηκαν συνολικά 54 απαντήσεις

4. Έχετε ακούσει για το πρότυπο καταλογογράφησης RDA;

54 απαντήσεις

87% απάντησαν Ναι

13% απάντησαν Όχι

Σχολιασμός: Εδώ το 87% των ερωτηθέντων έχει απαντήσει θετικά. Αυτό βέβαια δε σημαίνει απαραίτητα ότι γνωρίζουν το πρότυπο. Ο σκοπός αυτής της ερώτησης ήταν να γίνει γνωστό αν οι Έλληνες βιβλιοθηκονόμοι έχουν έστω και ακουστά το νέο πρότυπο καταλογογράφησης. Αυτή η ερώτηση έχει μεταβατικό χαρακτήρα αφού το θέμα του ερωτηματολογίου συγκεκριμενοποιείται. Από τις γενικές ερωτήσεις (ηλικία του ερωτώμενου, βιβλιοθήκη στην οποία δουλεύει, γνώσεις γύρω από την καταλογογράφηση) περνάμε σε πιο ειδικές αφού γίνεται πλέον γνωστό το κύριο θέμα της έρευνας.

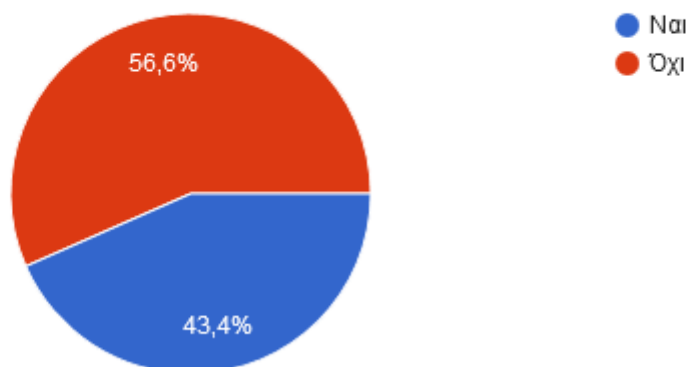
Οι αρνητικές απαντήσεις σε αυτήν την ερώτηση, ουσιαστικά αποκλείουν το ενδεχόμενο απάντησης των ερωτώμενων στην επόμενη ενότητα, στην καλύτερη περίπτωση, και σε όλο το ερωτηματολόγιο στη χειρότερη. Φυσικά, το ποσοστό απαντήσεων σε αυτήν την ερώτηση επηρεάζει άμεσα τον σκοπό όλης της έρευνας. Εφόσον το ποσοστό των θετικών απαντήσεων είναι τόσο μεγάλο σε σχέση με τις αρνητικές, έχει θετικό αντίκτυπο στα αποτελέσματα της έρευνας.

Ερώτηση 5 “Γνωρίζετε τους κανόνες του;”

Δόθηκαν συνολικά 53 απαντήσεις

5. Γνωρίζετε τους κανόνες του; (Αν όχι, προσπεράστε την ενότητα 2)

53 απαντήσεις

43,4% απάντησε Ναι

56,6% απάντησε Όχι

Σχολιασμός: Σε αυτήν την ερώτηση βλέπουμε ότι μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν οι αρνητικές απαντήσεις. Εδώ είναι που ξεκινά και το πρόβλημα. Το ποσοστό των αρνητικών απαντήσεων ξεπερνά το ποσοστό των θετικών. Η διαφορά βέβαια δεν είναι μεγάλη, ωστόσο είναι αρκετή ώστε να αποκλείσει έναν μεγάλο αριθμό ερωτηθέντων από το να απαντήσει στην δεύτερη ενότητα του ερωτηματολογίου που είναι και η πιο σημαντική.

Βλέπουμε λοιπόν ότι είναι μεγάλο το ποσοστό των Ελλήνων βιβλιοθηκονόμων που δεν γνωρίζει τους κανόνες του RDA και που δεν έλαβε ποτέ τη στοιχειώδη γνώση γύρω από αυτό. Από αυτή την ερώτηση ξεκινούν να πηγάζουν τα αποτελέσματα που θα καθορίσουν τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής.

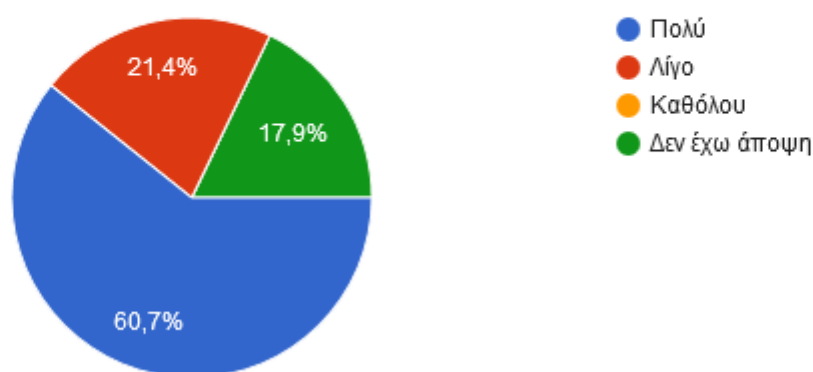
Ενότητα 2: Για όσους γνωρίζουν το πρότυπο RDA

Ερώτηση 6 “Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες καταλογογράφησης;”

Δόθηκαν συνολικά 28 απαντήσεις

6. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες καταλογογράφησης;

28 απαντήσεις

60,7% απάντησε Πολύ

21,4% απάντησε Λίγο

0% απάντησε Καθόλου

17,9% απάντησε Δεν έχω άποψη

Σχολιασμός: Μέσα από αυτήν την ερώτηση θα γίνει φανερός ο βαθμός στον οποίο οι ερωτώμενοι είναι ικανοποιημένοι από το RDA και τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί. Από τις 28 απαντήσεις που δόθηκαν σε αυτήν την ερώτηση, το 60,7% δήλωσαν πως είναι ικανοποιημένοι από το RDA και πως αυτό καλύπτει επιτυχώς τις σύγχρονες ανάγκες καταλογογράφησης. Αυτό είναι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό και μας δείχνει ότι το πρότυπο

έχει τη δυνατότητα να λειτουργήσει επιτυχώς σε ελληνικές βιβλιοθήκες και ίσως να λειτουργεί ήδη σε μερικές.

Το 21,4% δήλωσε πως δεν είναι πλήρως ικανοποιημένοι από το RDA και το κατά πόσο αυτό καλύπτει τις ανάγκες καταλογογράφησης. Για να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα θα έπρεπε ίσως να γίνει μια εισήγηση προς την JSC που διαχειρίζεται την ανάπτυξη του RDA μέσα στην οποία να απαριθμούνται τα προβλήματα που εντοπίζουν οι βιβλιοθηκονόμοι και ιδανικά, να ψάξουν οι δημιουργοί του προτύπου μαζί με τους βιβλιοθηκονόμους για πιθανές λύσεις στα προβλήματα αυτά.

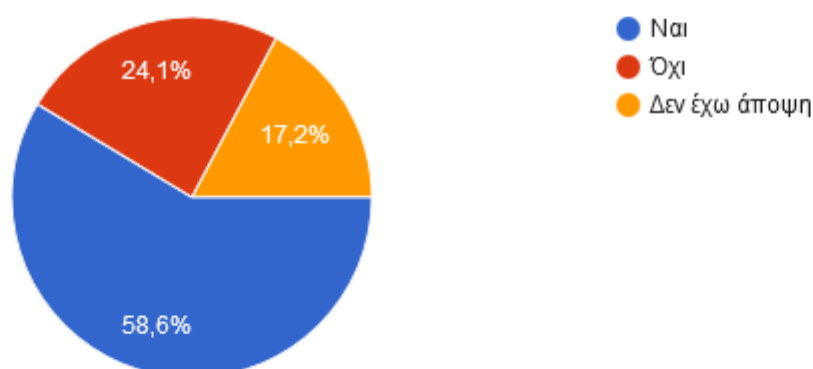
Το 17,9% των ερωτηθέντων επέλεξε να μην δώσει κάποια απάντηση σε αυτήν την ερώτηση και να μείνει ουδέτερο (απάντηση: Δεν έχω άποψη). Αυτό, κατά πάσα πιθανότητα, δηλώνει πως οι ερωτώμενοι δεν είναι γνώστες των κανόνων του προτύπου και ως εκ τούτου, δεν μπορούν να εκφέρουν άποψη,

Ερώτηση 7 “Θεωρείτε ότι εξυπηρετεί περισσότερο στην καταλογογράφηση από τους Αγγλοαμερικάνικους κανόνες;”

Δόθηκαν συνολικά 29 απαντήσεις

7. Θεωρείτε ότι εξυπηρετεί περισσότερο στην καταλογογράφηση από τους Αγγλοαμερικάνικους κανόνες;

29 απαντήσεις

58,6% απάντησε Ναι

24,1% απάντησε Όχι

17,2% απάντησε Δεν έχω άποψη

Σχολιασμός: Σε αυτήν την ερώτηση γίνεται μια έμμεση σύγκριση μεταξύ των Αγγλοαμερικάνικων κανόνων καταλογογράφησης δηλαδή του “παλιού” προτύπου που χρησιμοποιεί η πλειοψηφία των ερωτώμενων και του RDA που είναι ο “διάδοχος”, το νέο πρότυπο που έρχεται να αλλάξει τα δεδομένα. Η πλειοψηφία εδώ δηλώνει πως το RDA επιτυγχάνει να εξυπηρετεί περισσότερο στην καταλογογράφηση τεκμηρίων από τους AACR2. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως θετικό και ότι καθιστά πιο καλοδεχούμενη την αλλαγή από το παλιό πρότυπο στο καινούριο από τις βιβλιοθήκες που δεν το χρησιμοποιούν ήδη. Όσο για τις βιβλιοθήκες που το χρησιμοποιούν, μας γνωστοποιούν ότι είναι ικανοποιημένοι από την αλλαγή αυτή κι ότι η αλλαγή αυτή οδηγεί σε έναν αποδοτικότερο τρόπο καταλογογράφησης.

Υπάρχει ένα μικρό ποσοστό (17,2%) το οποίο δεν θέλησε να πάρει θέση σε ό,τι αφορά την σύγκριση μεταξύ των δύο προτύπων. Ίσως οι ερωτώμενοι να χρειάζονται περισσότερο χρόνο ώστε να αποφασίσουν εάν τους εξυπηρετεί καλύτερα το νέο πρότυπο καταλογογράφησης.

Ερώτηση 8 “Πόσο θα σας διευκόλυνε η μετάφραση του προτύπου στα Ελληνικά;”

Δόθηκαν συνολικά 29 απαντήσεις

51,7% απάντησε Πολύ

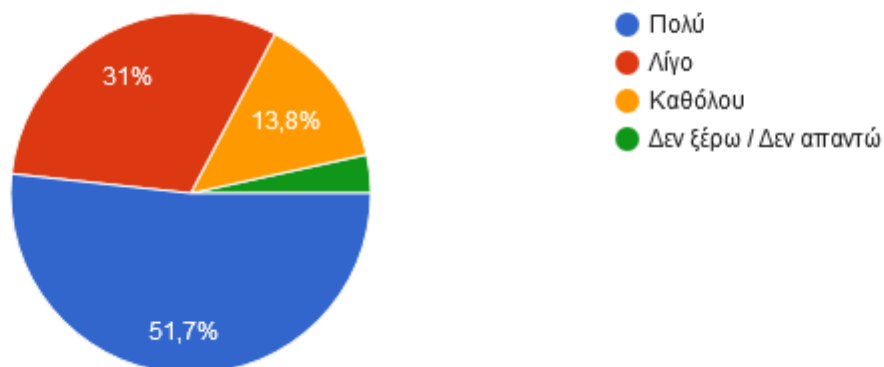
31% απάντησε Λίγο

13,8% απάντησε Καθόλου

3,4% απάντησε Δεν ξέρω / Δεν απαντώ

8. Πόσο θα σας διευκόλυνε η μετάφραση του προτύπου στα Ελληνικά;

29 απαντήσεις

Σχολιασμός: Οι απόψεις δίστανται σε αυτήν την ερώτηση. Από την μία πλευρά υπάρχει το ποσοστό εκείνο που θα επιθυμούσε την μετάφραση του προτύπου στα ελληνικά (51,7%), όμως υπάρχει και η μερίδα εκείνη των βιβλιοθηκονόμων που δεν τους απασχολεί ιδιαίτερα, έως καθόλου, (44,8%) αυτό το ζήτημα. Ο παράγοντας που επηρεάζει την απάντηση σε αυτήν την ερώτηση είναι ο βαθμός γνώσης της Αγγλικής γλώσσας που διαθέτει ο κάθε βιβλιοθηκονόμος ξεχωριστά, καθώς επίσης και της ιδιαίτερης ορολογίας που εμπεριέχεται στους κανόνες του RDA.

Παρά το γεγονός ότι οι απόψεις σε αυτό το ζήτημα είναι χωρισμένες σχεδόν στη μέση, προσωπικά θα έβρισκα χρήσιμη την μετάφραση του προτύπου στα Ελληνικά εάν υπάρχουν πραγματικά βλέψεις να υιοθετηθεί πανελλαδικά αυτό το πρότυπο.

Ερώτηση 9 “Υπάρχουν κάποιες αλλαγές που θα προτείνατε στο πρότυπο; Παρακαλώ περιγράψτε σύντομα.”

Δόθηκαν συνολικά 2 απαντήσεις

“Δεν έχω άποψη”

“Δεν έχω να προτείνω κάτι προς το παρόν, καθώς δεν το έχω διαβάσει ενδελεχώς.”

Σχολιασμός: Οι απαντήσεις που δόθηκαν σε αυτήν την ερώτηση είναι μόλις δύο και είναι παρόμοιας φύσης. Η πρώτη από τις δυο απαντήσεις μάς καθιστά κατανοητό ότι ο ερωτώμενος δεν έχει άποψη πάνω στο θέμα. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει μερικά πράγματα: α) ότι γνωρίζει τους κανόνες του RDA όμως δεν έχει να προτείνει κάποια αλλαγή – διόρθωση, οπότε είναι τελείως ικανοποιημένος από αυτό, β) ότι δεν γνωρίζει το πρότυπο ακόμη τόσο καλά ώστε να προτείνει αλλαγές, γ) ότι δεν υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από πλευράς του σχετικά με αυτό το θέμα.

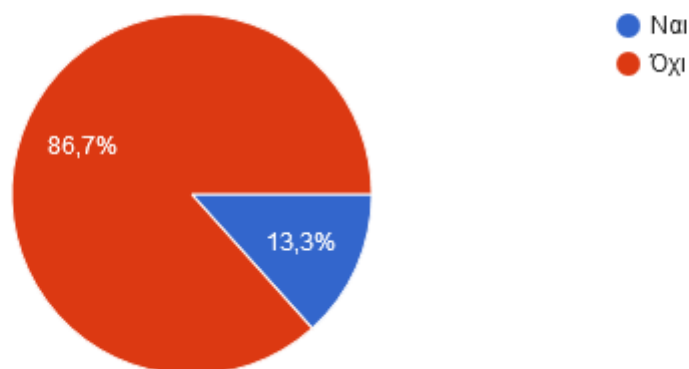
Όσον αφορά την δεύτερη απάντηση, ο ερωτώμενος μάς καθιστά σαφές τον λόγο για τον οποίο δεν έχει να προτείνει κάποια αλλαγή.

Ερώτηση 10 “Χρησιμοποιείτε το RDA στη βιβλιοθήκη σας;”

Δόθηκαν συνολικά 30 απαντήσεις

10. Χρησιμοποιείτε το RDA στη βιβλιοθήκη σας;

30 απαντήσεις

13,3% απάντησε Ναι

86,7% απάντησε Όχι

Σχολιασμός: Αυτή είναι ίσως και η πιο σημαντική ερώτηση αυτής της έρευνας. Ότι δηλαδή αν και κατά πόσο οι ερωτώμενοι χρησιμοποιούν το πρότυπο RDA. Τα αποτελέσματα από

αυτήν την ερώτηση ήταν μάλλον αναμενόμενα. Αν κάποιος είναι γνώστης των συνθηκών που επικρατούν στις ελληνικές βιβλιοθήκες όσον αφορά στον εκσυγχρονισμό τους δε θα έπρεπε να εκπλαγεί από το αποτέλεσμα. Επίσης, αν λάβουμε υπόψη την γενική εικόνα που μας δίνει η πλειοψηφία των απαντήσεων στις προηγούμενες ερωτήσεις, καταλήγουμε αναγκαστικά σε αυτό το συμπέρασμα.

Σχεδόν το 90% των ερωτηθέντων απάντησε πως δεν χρησιμοποιεί το RDA στην βιβλιοθήκη του. Οι λόγοι γι' αυτό μπορεί να ποικίλουν. Μερικοί παρατίθενται στις απαντήσεις της επόμενης ερώτησης. Εάν υπάρχουν βλέψεις για υιοθέτηση του νέου προτύπου καταλογογράφησης από τις ελληνικές βιβλιοθήκες, θα πρέπει να ληφθούν κάποια μέτρα που θα λειτουργήσουν καθολικά και θα βοηθήσουν στην επίλυση του προβλήματος αυτού.

Ερώτηση 11 “Αν όχι, για ποιον λόγο;”

Δόθηκαν συνολικά 19 απαντήσεις

- Δεν το γνωρίζουμε καλά.
- Επειδή δεν έχουμε ενημερωθεί ακόμη
- Δεν έχει συζητηθεί ποτέ ως θέμα
- Χρησιμοποιούμε το πρότυπο της LC
- Απαιτείται αγορά και δεν έχει παρθεί απόφαση για να προχωρήσουμε σε κάτι τέτοιο.
- Έλλειψη προσωπικού, ίσως προχωρήσουμε όταν αλλάξουμε αυτοματοποιημένο σύστημα
- Δεν υπάρχουν πόροι για συνδρομή στους κανόνες RDA
- Μέλος του ILSaS. Η μετάβαση στο RDA θα πραγματοποιηθεί σταδιακά κ μετά από εκπαίδευση των εμπλεκόμενων
- Γιατί συμμετέχουμε σε συνεργατικό σχήμα και δεν έχουμε περάσει στους RDA
- Δεν γνωρίζω
- Χρησιμοποιούμε άλλο
- Δεν υπάρχει τέτοια απόφαση. Ακόμα θεωρώ ότι η εφαρμογή των RDA σε περιβάλλον MARC21 είναι δύσκολη με αμφίβολα αποτελέσματα για τη λειτουργικότητα ενός OPAC. Αποτελούν, ωστόσο, ένα καλό πρώτο βήμα για

προετοιμασία και εμπλουτισμό των δεδομένων στο πλαίσιο του BIBFRAME.

- Δεν έχουμε κάνει ακόμα την σχετική μελέτη.
- Δεν μας έχει δοθεί ακόμα η εντολή από τον ΣΕΑΒ και δεν μας έχουν γίνει σεμινάρια.
- Δεν τον ξέρουμε, το χρησιμοποιούμε το RDA μόνο στην καταλογογράφηση καθιερωμένων
- Δεν έχει οριστικοποιηθεί η λήψη της απόφασης για τη χρήση του
- Δεν υπάρχουν τα εγχειρίδια.
- Δεν υπάρχει, προς το παρόν, πρόθεση να μεταβούμε στο πρότυπο RDA, λόγω χρόνου που θα μας πάρει για να γίνει αναδρομική καταλογογράφηση των ήδη υπάρχουσών εγγράφων.
- Λόγω πολιτικής

Σχολιασμός: Σε αυτήν την ερώτηση δίνεται μια πληθώρα απαντήσεων όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους δεν χρησιμοποιούν το RDA οι ελληνικές βιβλιοθήκες. Σχεδόν η καθμία απάντηση έχει να δώσει έναν διαφορετικό λόγο. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να δοθεί μια συγκεκριμένη συνολική απάντηση η οποία να καλύπτει όλες τις επιμέρους απαντήσεις.

Η ποικιλία των απαντήσεων είναι μεγάλη και εκτείνεται από τους οικονομικούς λόγους για τους οποίους δεν δύναται μια βιβλιοθήκη να υιοθετήσει το RDA, μέχρι απλή απροθυμία λόγω έλλειψης χρόνου, που θα χρειαστεί ώστε όλα τα τεκμήρια της βιβλιοθήκης να καταλογογραφηθούν εκ νέου. Ή επίσης λόγω πολιτικής της εκάστοτε βιβλιοθήκης.

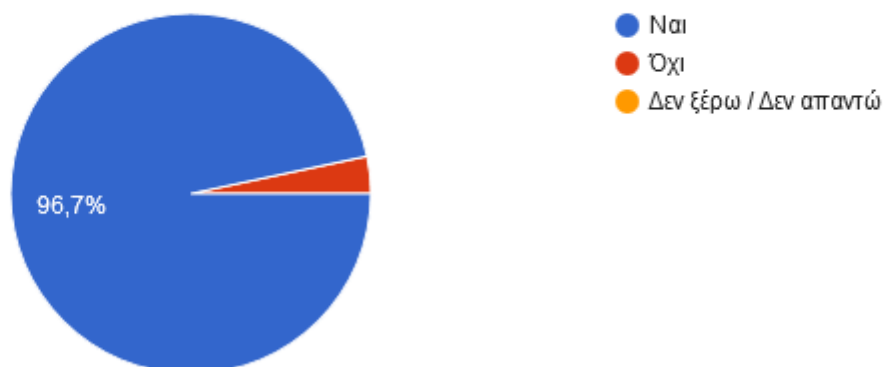
Συμπεραίνοντας, είναι πραγματικά πολλοί οι λόγοι για τους οποίους μια ελληνική βιβλιοθήκη δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει το νέο πρότυπο καταλογογράφησης και θα χρειαστεί αρκετή προσπάθεια από μέρους των υπευθύνων ώστε να παρακάμψουν όλα αυτά τα προβλήματα και να μπορέσουν τελικά οι ελληνικές βιβλιοθήκες να υιοθετήσουν το RDA.

Ερώτηση 12 “Θεωρείτε χρήσιμη τη διεξαγωγή μιας σειράς σεμιναρίων για περαιτέρω γνώση γύρω από το RDA και την εφαρμογή του;”

Δόθηκαν συνολικά 30 απαντήσεις

12. Θεωρείτε χρήσιμη τη διεξαγωγή μιας σειράς σεμιναρίων για περαιτέρω γνώση γύρω από το RDA και την εφαρμογή του;

30 απαντήσεις

96,7% απάντησε Ναι

3,3% απάντησε Όχι

0% απάντησε Δεν έχω άποψη

Σχολιασμός: Μέσα από τις απαντήσεις που δόθηκαν σε αυτήν την ερώτηση καθίσταται εξαιρετικά εμφανές το πόσο χρήσιμο θα θεωρούσαν οι βιβλιοθηκονόμοι να διεξαχθεί μια σειρά από σεμινάρια με σκοπό την εκμάθηση των κανόνων του RDA και την εφαρμογή του. Οι απαντήσεις σε αυτήν την ερώτηση δηλώνουν σχεδόν ομόφωνα πως οι Έλληνες βιβλιοθηκονόμοι έχουν ανάγκη να μάθουν για το πρότυπο από κάποιον ειδήμονα.

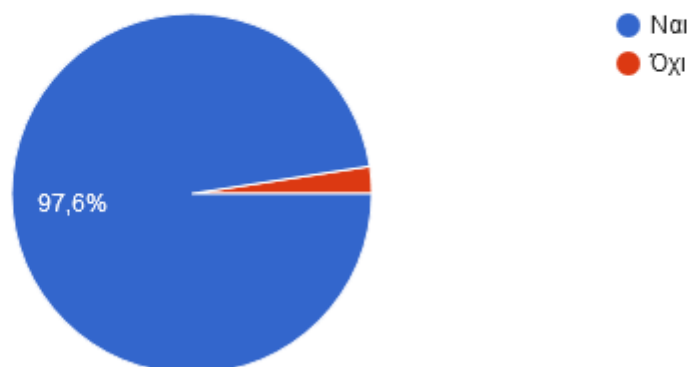
Ενότητα 3: Για όσους ΔΕΝ γνωρίζουν το πρότυπο RDA

13η ερώτηση “Αν δεν γνωρίζετε το πρότυπο RDA, θα σας ενδιέφερε η παρακολούθηση σεμιναρίων με σκοπό την εκμάθηση των κανόνων του;”

Δόθηκαν συνολικά 41 απαντήσεις

13. Αν δεν γνωρίζετε το πρότυπο RDA, θα σας ενδιέφερε η παρακολούθηση σεμιναρίων με σκοπό την εκμάθηση των κανόνων του;

41 απαντήσεις

97,6% απάντησε Ναι

2,4% απάντησε Όχι

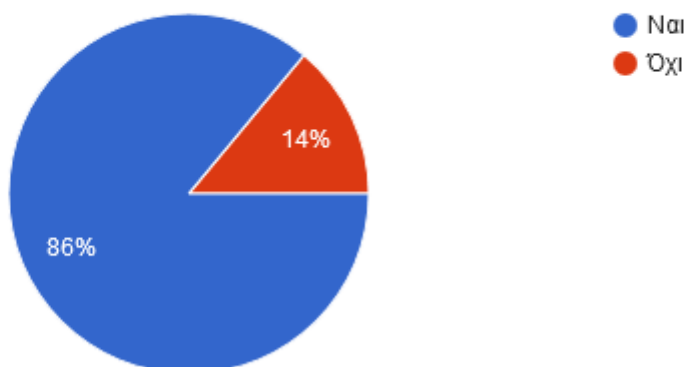
Σχολιασμός: Σχεδόν το 100% των ερωτηθέντων έχει απαντήσει θετικά σε αυτήν την ερώτηση. Αυτό είναι ένα καλό σημάδι γιατί οι βιβλιοθηκονόμοι της χώρας φαίνονται δεκτικοί στην ιδέα να γνωρίσουν ένα καινούριο πρότυπο καταλογογράφησης και στη συνέχεια να το υιοθετήσουν στις βιβλιοθήκες τους. Δευτερευόντως, ίσως να γίνεται εμφανής μια δυσaréσκεια προς τους Αγγλοαμερικάνικους κανόνες και τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν και υπάρχει μια τάση προς την αλλαγή. Αυτό μπορεί να σημαίνει ότι η μετάβαση από το ένα πρότυπο στο άλλο θα είναι ομαλή χωρίς πολλές αμφιβολίες και προβληματισμούς.

14η ερώτηση “Πιστεύετε ότι θα ήταν πιο προσιτό αν ήταν μεταφρασμένο στα ελληνικά;”

Δόθηκαν συνολικά 43 απαντήσεις

14. Πιστεύετε ότι θα ήταν πιο προσιτό αν ήταν μεταφρασμένο στα ελληνικά;

43 απαντήσεις

86% απάντησε Ναι

14% απάντησε Όχι

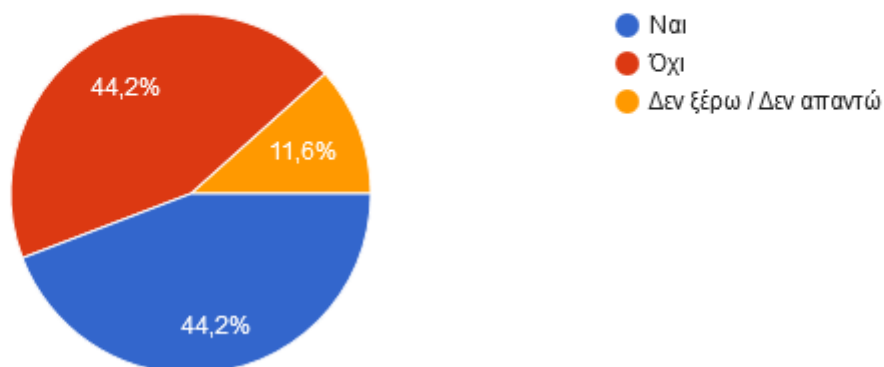
Σχολιασμός: Εδώ το 86% των ερωτώμενων απάντησε θετικά, ενώ το 14% απάντησε αρνητικά. Το ποσοστό των θετικών απαντήσεων είναι πολύ μεγάλο συγκριτικά με το ποσοστό των αρνητικών. Επομένως, γίνεται φανερή η ανάγκη της χρήσης της Ελληνικής γλώσσας, σε οτιδήποτε νέο εισάγεται στην επιστήμη της βιβλιοθηκονομίας από τους Έλληνες βιβλιοθηκονόμους, πόσο μάλλον όταν μιλάμε για ένα πρότυπο καταλογογράφησης, δηλαδή ένα απαραίτητο εργαλείο που θα χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους ενασχόληση.

15η ερώτηση “Πιστεύετε ότι οι Αγγλοαμερικάνικοι κανόνες καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες της βιβλιοθήκης σας;”

Δόθηκαν συνολικά 43 απαντήσεις

15. Πιστεύετε ότι οι Αγγλοαμερικάνικοι κανόνες καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες της βιβλιοθήκης σας;

43 απαντήσεις

44,2% απάντησε Ναι

44,2% απάντησε Όχι

11,6% απάντησε Δεν ξέρω / Δεν απαντώ

Σχολιασμός: Στην τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου που αφορά τον βαθμό στον οποίο είναι ικανοποιημένοι οι ερωτώμενοι από τον τρόπο λειτουργίας των Αγγλοαμερικανικών κανόνων καταλογογράφησης, οι απαντήσεις παρουσιάζουν πολύ ενδιαφέρον. Το 44.2% των ερωτώμενων απαντά πως είναι ικανοποιημένο. Ενώ οι αρνητικές απαντήσεις καταλαμβάνουν το ίδιο ακριβώς ποσοστό (44.2%). Εδώ γίνεται και πάλι εμφανής, με μεγαλύτερη διαύγεια βέβαια, η δυσαρέσκεια πολλών από τους Αγγλοαμερικάνικους κανόνες και η ανάγκη για αλλαγή. Υπάρχει όμως και ο ίδιος ακριβώς αριθμός ερωτηθέντων που δηλώνει ικανοποιημένος από τους AACR2.

Το συμπέρασμα που μπορεί να εξαχθεί από τις απαντήσεις αυτής της ερώτησης είναι πως οι Έλληνες βιβλιοθηκονόμοι διατηρούν ακόμη μια αμφιβολία για το νέο αυτό πρότυπο και τον βαθμό που μπορεί αυτό να βελτιώσει τον τρόπο που καταλογογραφούνται τα τεκμήρια.

Υπάρχει κι ένα μικρό ποσοστό (11.6%) που επέλεξε να μην απαντήσει στην ερώτηση και να

κρατήσει ουδέτερη στάση. Αυτό ίσως αποδίδεται, εν μέρει, στο γεγονός ότι δεν γνωρίζουν ακόμη καλά το RDA, ώστε να δώσουν μια ξεκάθαρη απάντηση. Εδώ έρχεται στο προσκήνιο και πάλι η ανάγκη πολλών από τη διοργάνωση σεμιναρίων με σκοπό να το γνωρίσουν ώστε έπειτα να μπορούν να σχηματίσουν μια άποψη.

Συμπεράσματα

Κλείνοντας, το πρότυπο καταλογογράφησης Resource Description and Access, είναι εμφανές ότι δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο στην Ελλάδα. Παρόλο που υπάρχει ενδιαφέρον από τους Έλληνες βιβλιοθηκονόμους, συχνά εμφανίζονται άλλοι παράγοντες που εμποδίζουν την υιοθέτηση του προτύπου από τις ελληνικές βιβλιοθήκες. Ένας από τους βασικότερους παράγοντες φυσικά είναι ο οικονομικός παράγοντας. Εξαιτίας του μικρού προϋπολογισμού πολλών βιβλιοθηκών καταστέλλονται δράσεις οι οποίες θα μπορούσαν να αποβούν ιδιαίτερος χρήσιμες για τη σωστή λειτουργία της βιβλιοθήκης, καθώς επίσης και για τον εκσυγχρονισμό της.

Η αντιμετώπιση των Ελλήνων βιβλιοθηκονόμων προς το πρότυπο είναι γενικά θετική. Μέσα από την έρευνα γίνεται εμφανές πως οι βιβλιοθηκονόμοι, στην πλειοψηφία τους, είναι ανοιχτοί σε νέες ιδέες και τεχνικές ώστε να βελτιώνονται οι ίδιοι αλλά και η βιβλιοθήκη στην οποία εργάζονται. Αν με κάποιο τρόπο ξεπεραστεί το σοβαρό πρόβλημα χρηματοδότησης, είναι πιθανό να ανοίξουν νέοι δρόμοι για τις βιβλιοθήκες, μέσα από τους οποίους θα είναι σε θέση να συμβαδίζουν με τις επιταγές της σύγχρονης εποχής.

Επιπλέον, θεωρείται εξαιρετικής σημασίας η διεξαγωγή μιας σειράς σεμιναρίων με σκοπό την εκμάθηση του RDA και της εφαρμογής του. Αυτό ισχύει, πρώτον φυσικά, για τους βιβλιοθηκονόμους που δεν γνωρίζουν το πρότυπο, ισχύει όμως και για εκείνους που το γνωρίζουν, αλλά επιζητούν περαιτέρω γνώση γύρω από αυτό. Κάτι που σίγουρα θα καθιστούσε την επίτευξη αυτού του στόχου πολύ ευκολότερη είναι η μετάφραση του προτύπου στα ελληνικά.

Μελλοντική έρευνα

Όσον αφορά την μελλοντική έρευνα πάνω στο θέμα, καλό θα ήταν να διεξαχθεί ξανά μια όμοιου τύπου έρευνα σε μερικά χρόνια με σκοπό να γίνει γνωστό εάν υπάρχει κάποια πρόοδος σχετικά με αυτό το ζήτημα. Δηλαδή με το αν και κατά πόσο γίνεται χρήση του RDA στις ελληνικές βιβλιοθήκες. Εάν έχουν ξεπεραστεί τα εμπόδια που απέτρεπαν την υιοθέτησή του. Καθώς επίσης, εάν θεωρείται πιο χρήσιμο και βοηθά πιο ουσιαστικά στην καταλογογράφηση των τεκμηρίων των βιβλιοθηκών.

Βιβλιογραφία

1. ([χ.χ.]). *Ποσοτικές έρευνες*. Ανακτήθηκε 3 Δεκεμβρίου, 2018, από <https://www.ekke.gr/estia/Grenved/seminar3.htm>.
2. ([χ.χ.]). *Joint steering committee for development of RDA*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου, 2017, από <http://www.rda-jsc.org>.
3. ([χ.χ.]). *RDA steering committee*. Ανακτήθηκε 1 Δεκεμβρίου, 2018, από <http://www.rda-rsc.org/>.
4. Τόγια, Α. & Χριστοδούλου, Γ. (2015). *Εισαγωγή στο RDA ένας πρακτικός οδηγός για καταλογογράφηση υλικού βιβλιοθηκών*. Θεσσαλονίκη: ΣΕΑΒ.
5. Arsenault, C., Paradis, D. & Riva, P. (2014, 21 Αυγούστου). Translating RDA into French. *Cataloging and classification quarterly*. 52, (6-7), 704-722.
6. Bianchini, C. & Guerrini, M. (2016, 29 Ιουλίου). The Italian translation of RDA. *Cataloging and classification quarterly*. 54, (7), 442-451.
7. Blythe, K., Gunther, W. & Spurgin, K. (2013). Resource description and access: it's really not so bad. *Serials review*. 39, (3), 175-180.
8. Coyle, K. & Hillmann, D. (2007, 1 Ιανουαρίου). Resource description and access, Cataloging rules for the 20th century. *D-Lib magazine*. 13, (1/2), 1.
9. Kincy, C. & Wood, M. (2012, 9 Μαρτίου). Rethinking access with RDA (Resource description and access). *Journal of electronic resources in medical libraries*. 9, (1), 13-34.
10. Lazarinis, F. (2015, 1 Ιανουαρίου). FRBR and FRAD: the conceptual models underlying RDA. *Cataloging and classification*. 1, (1), 93-113.
11. Martin, A. & Prada, R. (2016, 5 Ιουλίου). RDA and rare materials at the national library of Spain. *Cataloging and classification quarterly*. 54, (5-6), 305-316.
12. Miksa, S. (2009, 7 Αυγούστου). Resource description and access (RDA) and new research potentials. *American society for information science and technology*. 35, (5), 1.
13. Needleman, M. (2008). The resource description and access standard. *Serials review*. 34, (3), 233-234
14. Perry, A. (2014). The RDA workbook: learning the basics of resource description and

- access. *The journal of academic librarianship*. 40, (3-4), 423-424.
15. Sanchez, E. ([χ.χ.]). *RDA, AACR2 and you: what catalogers are thinking*. Ανακτήθηκε 18 Νοεμβρίου, 2017, από <https://digital.library.txstate.edu>
16. Tosaka, Y. & Park, J. (2013). RDA: resource description & access—a survey of the current state of the art. *Advances in information science*. 1, 651-662.
17. Wacker, M., Han, M. & Dartt, J. (2011, 17 Νοεμβρίου). Testing resource description and access (RDA) with non-MARC metadata standards. *Cataloging and classification quarterly*. 49, (7-8), 655-675.
18. Zabel, D. & Miller, L. (2011). Resource description and access: an introduction for reference librarians. *Reference and user services quarterly*. 1, 216-222.